

Fond kulturních a sociálních potřeb

Fond kulturních a sociálních potřeb je fondem zaměstnavatele, nezastupitelnou úlohu ve spolurozhodování má příslušná odborová organizace.

Vyhláška č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb, v platném znění (novela č. 510/2002Sb., 100/2006 Sb., 355/2007 Sb., 365/2010 Sb. 434/2013 Sb., 353/2015 Sb., **357/2019 Sb.**, upravuje v návaznosti na zmocnění v zákonech o rozpočtových pravidlech (jedná se o zákon č. 218/2000Sb. a zákon č. 250/2000 Sb.) výši tvorby FKSP, další příjmy a hospodaření s fondem v organizačních složkách státu a ve státních příspěvkových organizacích a příspěvkových organizacích zřízených územně samosprávnými celky.

Vyhláška taxativně vymezuje okruh plnění, která lze z fondu poskytovat. Ve způsobu čerpání fondu ani v kolektivní smlouvě nelze okruh plnění z fondu rozšířit.

Poslání fondu – určen k zabezpečování kulturních a sociálních potřeb zaměstnanců (včetně bývalých zaměstnanců) a jejich rodinných příslušníků. V rozpočtu a pravidlech čerpání musí být vyhrazena část sociálního a kulturního charakteru. Fond je založen na principu solidarity.

Upozornění: Vyhláška nezná pojem osobní účty! Zakládání osobních účtů je v rozporu s vyhláškou a posláním fondu, který je definován v zákoně o rozpočtových pravidlech. Jednalo by se o porušení rozpočtových pravidel!

Tvorba fondu

▪ Základní příděl

Základní příděl do fondu činí 2 % z ročního objemu skutečně vyplacených mzdových prostředků zaměstnancům, s kterými zaměstnavatel uzavřel pracovní smlouvu, bez ohledu na dobu jejího trvání. U příspěvkových organizací jsou základem pro výpočet též platy a mzdy, které jsou vypláceny zaměstnancům z doplňkové činnosti. Do výpočtu základního přídělu se nezahrnují částky, které zaměstnavatel vyplácí na základě dohod o provedení práce. Jiný doplňkový příděl možný není.

▪ Další příjmy

- náhrada škod a pojistná plnění od pojišťovny vztahující se k majetku pořízenému z fondu;
- peněžní a jiné dary určené do fondu;
- u příspěvkových organizací příjmy z pronájmu rekreačních a sportovních zařízení, na jejichž provoz příspěvková organizace přispívá z fondu.

Rozpočet fondu

1. Příjmová část – zůstatek fondu na počátku roku včetně splátek půjček;

- plánovaný základní příjem do fondu na běžný kalendářní rok (2% skutečně vyplacených mzdových prostředků, platy zaměstnanců, které jsou hrazeny z doplňkové činnosti), tvoří se zálohově;
- příjmy z pronájmu;
- náhrady škod a pojistná plnění;
- peněžní a jiné dary;

2. Výdajová část – výdaje pouze v souladu s vyhláškou na účely uvedené v § 4 – 14
Organizace vypracuje vlastní pravidla pro čerpání fondu (jen do výše prostředků na účtu fondu) a na základě toho pak vypracuje výdajovou část!

Upozornění: Rozpočet musí být v souladu s pravidly čerpání! Ve výdajové části rozpočtu fondu musí být uvedena konkrétní výše příspěvků na jednotlivá plnění, která jsou uvedena v pravidlech čerpání.

Pravidla pro čerpání fondu

Do pravidel pro čerpání fondu je účelné zahrnout :

- rozsah plnění (na co se bude přispívat);
- výše příspěvku;
- za jakých podmínek bude příspěvek poskytnut, jak často (např. 1x za rok...)
- okruh osob, které se na čerpání fondu mohou podílet;

Upozornění: pravidla čerpání fondu nabývají účinnosti dnem vydáním. V průběhu platnosti je lze po dohodě měnit, nelze však zpětně.

Okruh osob, které se mohou na plnění z fondu podílet:

- Zaměstnanci, kteří mají se zaměstnavatelem uzavřenou pracovní smlouvu podle § 33 a dalších zákoníku práce.
Na výhodách fondu se mohou podílet i zaměstnanci, kteří čerpají rodičovskou dovolenou do 3 let věku dítěte, do 4 let věku dítěte pokud žena čerpá neplacené volno a je stále zaměstnankyní organizace.
- Důchodci, kteří při prvním odchodu do starobního nebo plného invalidního důchodu pracovali u příspěvkové organizace .
Zákony o rozpočtových pravidlech staví zaměstnance a důchodce do stejné roviny. To platí i ve vyhlášce. Tzn., že ve všech ustanoveních vyhlášky, kde se hovoří o zaměstnancích, je již legislativně upraveno včetně bývalých zaměstnanců. Pokud v organizaci pracuje důchodce, bývalý zaměstnanec jiné organizace, může se podílet po dobu trvání pracovního poměru na výhodách fondu jak u toho zaměstnavatele, od kterého odešel do starobního důchodu, tak u stávajícího zaměstnavatele.
- Rodinní příslušníci
Pokud to další ustanovení vyhlášky umožňují (kultura, tělovýchova, rekreace) mohou se na výhodách z fondu podílet i rodinní příslušníci.
Rodinnými příslušníky jsou manžel/ manželka, partner/partnerka (zákon č. 115/2006Sb. o registrovaném partnerství) druh/družka a nezaopatřené děti, **včetně dětí svěřených do pěstounské nebo poručnické péče a dětí svěřených soudem do péče zaměstnance.**
Upozornění: Za nezaopatřené dítě se považuje dítě do skončení povinné školní docházky, a poté, nejdéle však do 26. roku dítěte, jestliže se soustavně připravuje na budoucí povolání. Přípravou na budoucí povolání se rozumí též studium v přípravných kurzech, které mají akreditaci MŠMT.
Nelze poskytovat čerpání z fondu, pokud zaměstnanec žádá příspěvek pro své rodiče nebo pro vnuka.

- Jiné osoby – pouze pro plnění z § 14 dary

Hospodaření s fondem

- Hospodaření s fondem se řídí rozpočtem fondu a stanoví se způsob čerpání. Veškerá plnění z fondu mají nepeněžní formu, s výjimkou sociálních výpomocí, sociálních půjček a darů. Nepeněžní plnění jsou osvobozena od daně z příjmů ze závislé činnosti podle příslušných ustanovení zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.
- Prostředky fondu se ukládají na samostatném účtu u peněžního ústavu, který si zaměstnavatel zvolí. **Prostředky fondu organizační složky státu a státní příspěvkové organizace se ukládají na účtech podřízených státní pokladně v České národní bance.** Každé použití fondu by mělo jít přímo z tohoto zvláštního účtu. Ve vyhlášce již není upraven zálohový příděl, ten řeší zákon o rozpočtových pravidlech. Zálohový příděl se provádí podle rozhodnutí zaměstnavatele, pokud ale je vyúčtována tvorba fondu, je povinností nejpozději do konce následujícího měsíce tyto prostředky převést na samostatný účet u peněžního ústavu. Poplatky za vedení účtu jsou hrazeny z prostředků organizace, úroky z vkladů jsou příjmem organizace.
- Organizační složka státu a příspěvková organizace sestavuje rozpočet fondu a stanoví způsob jeho čerpání. Při používání fondu se postupuje v souladu se schváleným rozpočtem a lze z něj čerpat pouze výdaje podle ustanovení § 4 až 14. Pro spolurozhodování odborové organizace platí zvláštní předpis (§ 225 ZP) . Spolurozhodování příslušných odborových orgánů je taková forma vzájemného vztahu mezi odborovým orgánem a zaměstnavatelem, kdy právní předpis vyžaduje, aby k provedení právního úkonu či přijetí jiného opatření zaměstnavatele byl dán souhlas odborové organizace. V organizacích, kde působí odborová organizace, je rozpočet fondu a způsob jeho čerpání předmětem kolektivního vyjednávání.
Upozornění: Bližší úpravu spolurozhodování vyhláška ani zákoník práce nestanoví. Záleží na dohodě mezi zaměstnavatelem a příslušnou odborovou organizací. Je důležité si ujasnit, zda spolurozhodování končí schváleným rozpočtem a způsobem čerpání, nebo zda odbory budou podepisovat každou položku čerpání. Jde o právní požadavek, aby zaměstnavatel vždy předem získal souhlas odborové organizace k připravovanému opatření (souhlas s rozpočtem a způsobem použití prostředků FKSP). Pokud zaměstnavatel nezískal předem souhlas odborové organizace a přesto poskytuje plnění z fondu, nerespektuje tudíž ustanovení § 225 zákoníku práce, má odborová organizace právo obrátit se na příslušný inspektorát práce a požadovat nápravu.
- Organizační složka státu a příspěvková organizace může přispívat pouze na **plnění a činnosti**, které organizuje nebo spoluorganizuje nebo pořídí od jiné organizační složky státu nebo právnické nebo fyzické osoby. Příspěvek lze poskytnout pouze z toho fondu, ze kterého byla činnost proplacena. Účetní doklad musí znít na adresu zaměstnavatele a mít náležitosti § 11 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů. Účetní doklady musí obsahovat: označení účetního dokladu, obsah účetního případu a jeho účastníky, peněžní částku nebo informaci o ceně za měrnou jednotku a vyjádření množství, okamžik vyhotovení účetního dokladu, okamžik uskutečnění účetního případu, není-li shodný s okamžikem vyhotovení, podpis.

Úhrady nákladů za jednotlivé akce podle vyhlášky FKSP provádí organizace na základě účetního dokladu (v souladu se zákonem o účetnictví), a to buď převodem ze samostatného účtu nebo v hotovosti z pokladny organizace. Z hlediska dodržení ustanovení vyhlášky není rozhodující , zda plnění je hrazeno odpovědným pracovníkem v hotovosti nebo na fakturu, ale rozhodující je splnění všech náležitostí účetního dokladu (aby bylo možno z něho určit obsah jednotlivého nákupu a byl vystaven na jméno organizace). Při úhradě plnění z fondu v hotovosti se postupuje následovně - odpovědný zaměstnanec obdrží zálohu z pokladny organizace, provede nákup. Na základě účetního dokladu pak zálohu zúčtuje.

Upozornění: Paragon, který splňuje náležitosti § 11 výše uvedeného zákona, je účetním dokladem.

- Na poskytnutí příspěvku nebo jiné plnění z fondu není právní nárok. Zaměstnanec nemůže uplatňovat nárok na příspěvek např. na rekreaci, kulturu apod. pokud to není uvedeno v pravidlech čerpání.

Doporučuji do způsobu čerpání vždy zakotvit za jakých podmínek je možno zaměstnancům příspěvek z fondu poskytnout, v jaké výši a s jakou frekvencí.

- Zachovává se možnost prominutí zůstatku nesplacených **zápůjček** z fondu v souladu s ustanovením § 34 odst.1 zákona č. 219/2000Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, v platném znění, maximálně do výše **30 000,-Kč**. Zůstatek **zápůjček**, který je zaměstnanci prominut, je peněžní plnění, přičítá se zaměstnanci k platu a odvádí se daň z příjmu.

Upozornění: Prominout zápůjčku zaměstnanci lze pouze v případě, že je stále v pracovním poměru k organizaci. Nelze půjčku prominout zaměstnanci, který má již ukončen pracovní poměr.

Použití fondu

1. § 4 - Příspěvky na náklady na provoz **zařízení poskytujícího péče o dítě v dětské skupině**, kulturních, rekreačních, sportovních a tělovýchovných zařízení, rehabilitačních zařízení včetně masáží a zařízení pro zájmovou činnost, na provoz autobusu, pokud je využíván pro potřeby zařízení sloužícího kulturnímu, sociálnímu rozvoji zaměstnanců **a jejich rodinných příslušníků**.

Do způsobu čerpání lze zahrnout:

- Příspěvek na náklady na provoz **zařízení poskytujícího péče o dítě v dětské skupině**, kulturních zařízení, rekreačních zařízení, tělovýchovných a sportovních zařízení, zařízení závodní preventivní péče, rehabilitačních zařízení, zařízení pro zájmovou činnost zaměstnanců - příspěvek na náklady na provoz vlastních zařízení sloužících kulturnímu a sociálnímu rozvoji zaměstnanců;
- lze přispívat na pronájem zařízení, masáže.

Upozornění: Nelze však přispívat na solária, kadeřnické či kosmetické služby.

*Příspěvek na masáže je osvobozen od daně z příjmu pokud jsou poskytovány ve zdravotnickém zařízení nebo od maséra zapsaného v národním registru poskytovatelů zdravotnických služeb. **V souladu s podporou se sladčováním pracovního a osobního života a***

zaměstnanosti se umožňuje poskytnout příspěvek na provoz vlastního zařízení poskytujícího služby péče o dítě v dětské skupině. Okruh osob oprávněných využívat vlastní zařízení i zařízení jiných organizačních složek státu nebo osob, pokud slouží kulturnímu a sociálnímu rozvoji zaměstnanců, se rozšiřuje i na rodinné příslušníky.

- Příspěvek na vybavení ke zlepšení pracovního prostředí: např. varné konvice, mikrovlnné trouby, lednice, televize, počítače do sborovny, televize do sborovny ..
Příspěvek na vybavení příruční knihovny, která slouží zaměstnancům - např. daňové zákony, Týdeník Školství .. V zásadách stanovit kolik kusů a jaké budou zakoupeny.
Upozornění: Povinnost zaměstnavatele zlepšovat pracovní prostředí vyplývá z § 224 ZP a je hrazeno z rozpočtových výdajů. Povinné vybavení je např. telefon, židle, stoly apod. Fond je pouze doplňkovým zdrojem v těch případech, pokud chceme zajistit lepší vybavení, tzn. z fondu lze pořídit vybavení, které doplňuje základní. Nejedná se o takové vybavení, které potřebujeme pro výkon zaměstnání; vždy musí být k dispozici pro kolektiv zaměstnanců.
- Příspěvek na sportovní a zájmovou činnost např. stany, míče, rotoped, kola, lyže, tenisové rakety.. , videokamery, fotoaparáty, *zájmové knihy...*
Upozornění: Nejedná se o vybavení, které by využívali žáci, ale které budou využívat zaměstnanci.
Doporučuje se stanovit podmínky půjčování.
- Příspěvek na pracovní oděvy a obuv nad rámec povinného vybavení .
Zaměstnavatel má povinnost v souladu s ustanovením odst.2 § 102 zákoníku práce v prostředí, v němž oděv zaměstnance nebo obuv podléhá při práci mimořádnému opotřebením nebo znečištění, poskytnout jako osobní a ochranné pracovní prostředky též pracovní oděv nebo obuv. Zaměstnavatel na základě vyhodnocení rizik v souladu se zákoníkem práce a s nař.vl. 495/2001Sb., sestaví seznam profesí (např. tělocvikáři) na pracovišti a těm přidělí ochranné pracovní pomůcky Tyto náklady hradí zaměstnavatel z rozpočtových prostředků. To, co je nad tento seznam lze pořídit z FKSP. Musí však splňovat hygienické a bezpečnostní parametry, musí mít atest.
- Příspěvek na jednotné pracovní oblečení.
Příspěvek na jednotné pracovní oblečení lze poskytnout za předpokladu, že jednotné oblečení splňuje náležitosti uvedené v Pokynu GFŘ č. D – 6. Jednotné oblečení nesmí být zaměnitelné s běžným občanským nebo společenským oděvem. Musí být trvale a viditelně označeno identifikačními znaky (logem) pracoviště. Zaměstnavatel ve vnitřním předpise stanoví nebo v kolektivní smlouvě sjedná povinnost zaměstnanců používat pracovní oblečení pouze při výkonu zaměstnání a vymezí charakter a podobu jednotného oblečení a všech jeho součástí. Dobu jeho použití stanoví zaměstnavatel podle kvality materiálu.
Upozornění: Hodnota jednotného pracovního oblečení nepodléhá dani z příjmu a odvodům na pojistné. Jednotné oblečení se skládá z oděvu a obuvi nebo z oděvu – stejnokroj.
- Příspěvek na nákup vitamínových prostředků
Upozornění: Stále platí, že do vitamínových prostředků nelze zahrnout ovoce a zeleninu a to ani sušené nebo džusy. Z fondu lze přispívat na vitamínové preparáty v kterékoli formě. Od daně z příjmu je osvobozen příspěvek z fondu na vitamíny ,pokud byly zakoupeny ve zdravotnickém zařízení nebo na základě doporučení poskytovatele pracovních lékařských služeb.

- Dioptrické brýle, kontaktní čočky nebo speciální optické pomůcky.
- Preventivní péči na úseku dentální hygieny a zubní prevenci poskytované dentální hygienistkou a preventivní, léčebnou a diagnostickou péči na úseku zubního lékařství včetně ortodontické péče.
- Očkování proti infekčním onemocněním.

Upozornění: Příspěvek lze poskytnout, není-li plnění ani částečně hrazeno z veřejného zdravotního pojištění nebo jinou osobou na základě povinnosti stanovené právním předpisem. I zde platí, že organizace uhradí celou částku a zaměstnanci poskytnou za částku sníženou o příspěvek z FKSP. Co se týče dentální hygieny a zubařské péče, jedná se nejen o pravidelné ošetření, ale i jiné typy služeb (např. bělení zubů, rovnátka apod.).

- Lze přispívat na tištěné knihy, včetně dětských knih, ve kterých reklama nepřesahuje 50% plochy.

§ 4 a

Příspěvek na použití zařízení péče o děti

Z fondu lze zaměstnancům přispívat na náklady za použití mateřské školy podle školského zákona a zařízení poskytujícího služby péče o dítě v dětské skupině.

Upozornění: zde se neuplatňuje povinnost organizace uhradit celou částku z fondu a zaměstnanci poskytnout za cenu sníženou o příspěvek z fondu.

2. § 5 – Pořízení hmotného majetku

V souladu se zákony o rozpočtových pravidlech se pořízení hmotného majetku, který je využíván ke kulturnímu a sociálnímu rozvoji zaměstnanců, musí hradit z fondu kulturních a sociálních potřeb.

3. § 5a - Příspěvek na dopravu do zaměstnání

Z fondu lze zaměstnanci přispívat na dopravu do a ze zaměstnání pravidelnou hromadnou dopravou osob podle zákona upravujícího daň z přidané hodnoty.

Upozornění: pravidelnou hromadnou dopravou osob se rozumí přeprava osob po stanovených trasách, kdy cestující nastupují a vystupují na předem určených zastávkách nebo místech podle předem stanovených jízdních řádů.

4. § 6 Zápůjčky na bytové účely

Maximální výše zápůjčky na pořízení bytu je 300 000,-Kč, pořízení bytového zařízení 100 000,- Kč

Zápůjčku z prostředků fondu lze poskytnout:

- na pořízení vlastního bydlení nebo pokud bude byt (dům) užíván pro vlastní bydlení (složení členského podílu na pořízení družstevního bytu pro vlastní bydlení zaměstnance);
- provedení změny stavby domu nebo bytu, který zaměstnanec užívá pro vlastní bydlení,

- na které se vydává stavební povolení nebo podléhá ohlášení (rekonstrukce);
- na bytové zařízení.
Zápůjčkou na bytové zařízení se rozumí vše co přímo souvisí s bydlením, přímou souvislost s bydlením (pro použití fondu nemá přímou souvislost s bydlením např. pořízení garáže, hudebních nástrojů ...).
- Na nesplacený zůstatek **zápůjčky** z fondu na bytové účely poskytnuté předchozím zaměstnavatelem a na nesplacený zůstatek půjčky z FKSP na bytové účely manžela/ky

*Upozorněn: Prostředky fondu lze použít pouze k přímé úhradě účelu, který byl dohodnut ve smlouvě o **zápůjčce**, nelze tedy prostředky poskytnout na spořicí a jiné účty, na stavební spoření.*

Do způsobu čerpání fondu je účelné zahrnout:

- za jakých podmínek bude zápůjčka poskytnuta;
- stanovit maximální částku, kterou lze poskytnout na pořízení vlastního bydlení či na pořízení bytového zařízení.

Upozornění: Při určení výše zápůjčky je nutné nepřekročit částku, kterou stanoví vyhláška v § 6 odst.2.

Každá **zápůjčka** je splatná do 10 let. Lze však tuto lhůtu ve způsobu čerpání fondu zkrátit.

Náležitosti smlouvy o zápůjčce:

- k jakému účelu v souladu s vyhláškou se budou zápůjčky poskytovat a doba na kterou se uzavírá;
- výše zápůjčky;
- výše splátek;
- doba splatnosti v případě skončení pracovního poměru, pokud je stanovena jinak než stanoví vyhláška.

Upozornění: Vyhláška nestanoví povinnost ručitele. To je záležitostí organizace a smlouvy o zápůjčce, zda si zaměstnavatel povinnost mít ručitele stanoví. Při vymáhání pohledávky se postupuje podle občanského zákoníku. Vhodné je ve smlouvě o zápůjčce stanovit splátky srážkou z platu.

Zápůjčku nelze poskytnout:

- ⇒ na vypořádání společného jmění manželů;
- ⇒ na vypořádání dědiců a jiné majetkoprávní vypořádání.;
- ⇒ na úhradu nákladů, které byly kryty půjčkou nebo úvěrem od bank nebo jiné osoby;
- ⇒ na pořízení rekreační chaty, garáže, hudebních nástrojů, jízdního kola.

4. § 7 – Stravování

Z fondu lze přispívat zaměstnancům na závodní stravování podle právních předpisů upravujících stravování v organizační složce státu, příspěvkové organizaci a státním podniku

Vyhláška č.84/2005 Sb., o nákladech na závodní stravování a jejich úhradě v příspěvkových organizacích zřízených územními samosprávnými celky, ve znění pozdějších předpisů, a vyhláška č. 430/2001 Sb., o nákladech na závodní stravování a jejich úhradě v organizačních složkách státu a státních příspěvkových organizacích nelimituje výši příspěvku z FKSP, v pravidlech čerpání dohodnout je nutné stanovit výši příspěvku (0 – 100%).

- Organizace v souladu se zákony o rozpočtových pravidlech a vyhláškou o závodním stravování, poskytuje zaměstnancům za sníženou úhradu jen jedno hlavní jídlo během stanovené směny (pokud jejich přítomnost v práci během této směny trvá alespoň 3 hodiny). Další hlavní jídlo za sníženou cenu poskytuje v případě, že zaměstnanec vykonává práci pro organizaci déle než 11 hodin v úhrnu s povinnou přestávkou v práci. Ve vlastních zařízeních hradí organizace veškeré náklady na provoz. Hodnotu spotřebovaných potravin hradí strážník, a lze mu poskytnout příspěvek z fondu, výše není limitována. V případě zajišťování závodního stravování prostřednictvím jiných subjektů organizace uhradí z nákladů z ceny hlavních jídel až 55 %, na vrub nákladů své hlavní činnosti. Nejvyšší úhrada může však být do výše 70 % horní hranice stravného při trvání pracovní cesty 5 až 12 hodin podle zvláštního právního předpisu. Zbývající část dohodnuté ceny se považuje za hodnotu potravin a z fondu lze přispívat až do 100 % této ceny.
- Organizace poskytuje svým zaměstnancům závodní stravování buď prostřednictvím vlastního stravovacího zařízení nebo v případě, že nemá, zabezpečuje stravování prostřednictvím jiného subjektu, který má oprávnění poskytovat stravovací služby. Je-li stravování zabezpečováno ve vlastním zařízení, nemůže organizace současně zabezpečovat závodní stravování prostřednictvím jiného subjektu kromě výjimek, které jsou citované ve vyhlášce o závodním stravování. Organizace tudíž může v období, kdy je vlastní zařízení závodního stravování mimo provoz, zabezpečit zaměstnancům, kteří odpracují stanovenou směnu v trvání alespoň 3 hodin, závodní stravování prostřednictvím jiného subjektu, který je oprávněn poskytovat stravovací služby (např. prostřednictvím stravenek). Pokud organizace nemá vlastní stravovací zařízení, zabezpečuje závodní stravování na základě smlouvy s jiným subjektem v souladu s citovanou vyhláškou.
- Pokud organizace nemá vlastní zařízení závodního stravování, nemůže poskytovat za zvýhodněnou cenu jídlo bývalým zaměstnancům (důchodcům), a nelze jim poskytovat ani příspěvek z fondu.

Do způsobu čerpání je účelné zahrnout:

⇒ výši příspěvku;

⇒ podmínky pro poskytování příspěvku.

Upozornění: Do pravidel čerpání stanovit okruh zaměstnanců, kterým bude zvýhodněné stravování ve vlastním zařízení poskytnuto, a organizaci tohoto stravování. Příspěvek z fondu je výslovně vázán na formu závodního stravování.

6. § 8 - Rekreaace

Z fondu lze přispívat zaměstnancům a jejich rodinným příslušníkům na rekreační pobyty ve vlastních zařízeních nebo pořízených od jiných organizačních složek státu nebo od

právnických nebo fyzických osob včetně rehabilitace, a na zájezdy, a to v tuzemsku i v zahraničí. Pokud je součástí rekreačního pobytu rehabilitace, lze přispět i na tyto náklady.

- Příspěvek z FKSP formou nepeněžního plnění lze poskytnout na všechny služby, které poukaz obsahuje a na které zní účetní doklad.
- Úhradu provede v plné výši zaměstnavatel z fondu a zaměstnanci odprodá za cenu sníženou o příspěvek.
- Účetní doklad musí znít na adresu zaměstnavatele.
- Přispívat zaměstnancům lze i na dětské rekreace, pokud nejsou součástí výuky (např. školy v přírodě, lyžařské kurzy, školní výlety)
- Lze přispívat na akce EXOD (jedná se o rekreace) a na samoplátecké poukazy do lázní.

Do způsobu čerpání je účelné zařadit:

Výši příspěvku, popř. rozpětí na tuzemskou či zahraniční rekreaci.

Daňový režim

Výše příspěvku na tuzemský i zahraniční rekreační pobyt je osvobozena od daně z příjmů. do 20 000,-Kč pro zaměstnance včetně rodinných příslušníků za kalendářní rok. Pokud příspěvek převyší částku 20 000,-Kč, rozdíl se přičítá k platu a daň se odvádí v tom měsíci, ve kterém byl příspěvek poskytnut, a to zálohovou roční sazbou. Pro účtování je rozhodující, kdy byl poukaz zaměstnanci poskytnut, ne doba, kdy se rekreace zúčastní.

Příspěvek nelze poskytnout:

- ✓ na příspěvkovou lázeňskou péči, kterou hradí zdravotní pojišťovna;
- ✓ na rekreace (zájezdy), které si zaměstnanec uhradí sám a dodatečně požádá o příspěvek z fondu;
- ✓ na dopravu, která není v ceně poukazu.

Příspěvek z fondu se váže k datu úhrady účetního dokladu.

7. § 9 - Kultura, vzdělávání, tělovýchova a sport

Poskytnout příspěvek z fondu lze na vstupenky na kulturní a tělovýchovné akce, na tělovýchovné a sportovní činnosti a na dopravu na tyto akce za předpokladu, že je organizace organizuje nebo pořídí pro své zaměstnance a jejich rodinné příslušníky.

To znamená, že účetní doklad o zaplacení vstupenek, faktura za úhradu nákladů na pořádání akcí vždy zní na adresu zaměstnavatele.

Z fondu lze přispívat zaměstnancům a jejich rodinným příslušníkům na umělecké, jazykové a zájmové vzdělávání, které není odborným rozvojem, prohlubováním vzdělání nebo kvalifikace, soustavným vzděláváním nebo zdokonalováním odborné způsobilosti zaměstnance.

Pokud organizace pořádá sportovní či kulturní akce, může přispívat na náklady spojené se zabezpečením akce pouze zaměstnancům a jejich rodinným příslušníkům, nikoliv hostům.

Příspěvek lze poskytnout:

- ✓ na vstupenky či permanentky do sportovních zařízení (např. do bazénů, fitness center)
- ✓ na vstupenky do divadel;

- ✓ na pořádání kulturně společenských akcí – vánoční besídky, výroční oslavy školy, setkání s důchodci (bývalými zaměstnanci) apod.;
- ✓ na sportovní, tělovýchovné a kulturní akce pro děti zaměstnanců;
- ✓ na vzdělávání, které je poskytované nad rámec vzdělávání nařízeného zaměstnavatelem

Lze přispívat na provozní náklady spojené s akcí. V rámci těchto nákladů mohou být i náklady na přiměřené občerstvení (musí být presenční listina). Finanční částka není nikde stanovena. Doporučení z MF je držet se nejvyšší částky, která je uvedena v § 163 ZP, resp. v prováděcím předpise.

Při pořádání sportovních akcí lze v rámci nákladů uhradit i ceny vítězům soutěží

Do způsobu čerpání je účelné zařadit:

- ✓ výši příspěvku na kulturně společenské akce;
- ✓ výši příspěvků na sportovní akce;
- ✓ výši příspěvků na vzdělávací akce

Nepenížní příspěvek na uvedené akce je u zaměstnance osvobozen od daně z příjmu (zákon o daních z příjmů č.586/92Sb. § 6 odst.9 písm. d).

8. § 10 - Výměnné akce

Při vzájemných výměnných rekreacích, zájezdech, kulturních akcí a sportovních soutěží lze při zajištění vzájemnosti z fondu hradit pobytové náklady zaměstnanců a **rodinných příslušníků** jiných tuzemských i zahraničních právnických a fyzických osob.

*Upozornění: Organizační složky státu a příspěvkové organizace uzavírají smlouvy s jinými osobami o vzájemných výměnných rekreacích, zájezdech a jiných akcích, a to i se zahraničními osobami. Je umožněno, aby při zajištění vzájemnosti bylo možno z fondu hradit pobytové náklady zaměstnanců a **rodinných příslušníků** těchto osob za předpokladu, že obdobné náklady budou hrazeny pro vlastní zaměstnance v zařízeních těchto jiných osob.*

9. § 11 – Sociální výpomoci a zápůjčky

Částky pro jednotlivé sociální výpomoci-nejvýše **30 000Kč** resp. **50 000 Kč** (v případech postižení živelní pohromou, ekologickou či průmyslovou havárií na územích, na kterých byl vyhlášen nouzový stav) a **zápůjčky** nejvýše **50 000Kč** resp. **100 000 Kč** (v případech postižení živelní pohromou.....se splatností 5 let)

Sociální výpomoci lze poskytnout v případech, kdy se jedná o nenávratné postižení zaměstnance, a půjčky při dočasné ztížené sociální situaci. Sociální výpomoc je nenávratná.

- Poskytují se **peněžní formou**.

S ohledem na socioekonomický vývoj dochází k umožnění poskytnutí sociální půjčky a výpomoci peněžní formou, např. převodem finančních prostředků na bankovní účet.

- Každá **zápůjčka** musí být schválena samostatně, nejedná se o zaměstnance a rok.

Do způsobu čerpání je účelné zařadit:

- v jaké výši a za jakých podmínek bude poskytnuta sociální výpomoc;
- v jaké výši a za jakých podmínek bude poskytnuta sociální **zápůjčka**.

Daňový režim

Sociální výpomoci podléhají dani z příjmu s výjimkou sociální výpomoci poskytnuté pozůstalým po zaměstnanci, do výše 15 000 Kč. Dani z příjmu též nepodléhá sociální výpomoc poskytnutá do výše 50 000,- Kč v souvislosti s průmyslovou havárií, ekologickou havárií a živelní pohromou.

Sociální **zápůjčky** dani z příjmů nepodléhají.

*Upozornění: Každá sociální **zápůjčka** a sociální výpomoc musí být samostatně schválena a musí být vázána na konkrétní případ.*

10. § 12 – Penzijní připojištění a doplňkové penzijní spoření

Z fondu lze přispívat zaměstnanci na penzijní připojištění nebo doplňkové penzijní spoření nejvýše však 100 % částky, kterou se zaměstnanec zavázal hradit ze svých zdrojů. *(přechodné ustanovení – příspěvkové organizace zřízené územními samosprávnými celky neuplatňují omezení 100 % do 30. 6. 2020)*

Poskytování příspěvku na penzijní připojištění z fondu navazuje na zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem § 27 odst.5: „Za účastníka může s jeho souhlasem platit penzijnímu fondu příspěvek nebo jeho část třetí osoba; účastník je povinen tuto skutečnost předem písemně oznámit penzijnímu fondu. Podle věty první mohou rovněž zaměstnavatelé tvořící fond kulturních a sociálních potřeb hradit z tohoto fondu příspěvek nebo jeho část za své zaměstnance, kteří jsou účastníky podle tohoto zákona. Na příspěvek placený zaměstnavatelem zcela nebo z části za své zaměstnance se neposkytuje státní příspěvek. Lze přispívat i na doplňkové penzijní spoření (z. č.427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření, ve znění pozdějších předpisů).

- Daňový režim – u zaměstnance jsou od daně z příjmu osvobozeny příspěvky do výše 50 000,-Kč ročně u téhož zaměstnavatele (§6 odst.9 písm. p zákon o daních z příjmu)

Zaměstnavatel uzavře se zaměstnancem smlouvu o poskytování příspěvku z fondu na penzijní připojištění, ve které bude stanovena výše příspěvku, od kdy a za jakých podmínek bude zaměstnavatel přispívat.

Zaměstnanec oznámí svému penzijnímu fondu z jakého účtu, v jaké výši, od kterého měsíce bude dostávat od svého zaměstnavatele příspěvek z FKSP ke své částce na penzijní připojištění.

Upozornění: Ze zákonných norem nevyplývá, u které konkrétní pojišťovny má mít zaměstnanec uzavřenou smlouvu, aby mu mohl být příspěvek uhrazen. Pojišťovnu si volí zaměstnanec. Pokud má již zaměstnanec uzavřenou smlouvu, zaměstnavatel je povinen ji respektovat. Volba penzijního fondu je na zaměstnanci.

Do způsobu čerpání zahrnout:

- ✓ výši příspěvku z fondu;
- ✓ podmínky poskytnutí příspěvku.

Příspěvek nelze poskytnout:

- na jiné formy pojištění, vyjma příspěvku na soukromé životní pojištění.

§12 a/ Pojistné na soukromé životní pojištění

Z prostředků fondu lze přispívat na soukromé životní pojištění na základě pojistné smlouvy uzavřené mezi zaměstnancem jako pojistníkem a pojišťovnou, která je oprávněna k provozování pojišťovací činnosti na území ČR, nejvýše však do 50% částky pojistného, kterou se zaměstnanec zavázal hradit, za podmínky, že ve smlouvě byla sjednána výplata pojistného plnění až po 60 kalendářních měsících a současně nejdříve v roce dosažení 60 let.

10. § 13 - Příspěvek odborové organizaci

Je zachována možnost poskytování příspěvku odborové organizaci, která působí u zaměstnavatele na úhradu prokazatelných nákladů, které jí vznikají v souvislosti s plněním oprávnění vyplývajících z pracovněprávních předpisů.

Příspěvek se vztahuje na prokazatelné náklady, které nejsou hrazeny podle jiných právních předpisů. Nejedná se o příspěvek na vlastní činnost odborové organizace, ale o příspěvek na náklady, které vzniknou s kolektivním vyjednáváním a řešením pracovněprávních otázek za všechny pracovníky organizace.

Upozornění: § 277 zákoníku práce ukládá zaměstnavateli povinnost zajistit podmínky pro řádný výkon činnosti ZO, poskytovat jim podle svých provozních možností v přiměřeném rozsahu místnosti s nezbytným vybavením, hradit nezbytné náklady na údržbu a technický provoz a náklady na potřebné podklady.

Při stanovení způsobu čerpání využijte společného metodického doporučení MŠMT ČR a ČMOS PŠ k vyhlášce č. 114/2002 Sb., o FKSP č.j. 21 074/2002-40

Příklady činností vyplývajících z pracovně-právních předpisů, při kterých vznikají odborové organizaci náklady:

- ⇒ zpracování kolektivní smlouvy;
- ⇒ vlastní kolektivní vyjednávání;
- ⇒ seznámení všech zaměstnanců s kolektivní smlouvou;
- ⇒ příprava změn a doplňků ke kolektivní smlouvě a jejich realizace, plnění a vyhodnocení;
- ⇒ řešení problémů spojených s aplikací a plněním kolektivní smlouvy;
- ⇒ náklady v souvislosti s realizací práv a povinností vyplývajících ze zákoníku práce a dalších právních předpisů.

11. § 14 – Dary

Rozsah poskytování darů a jejich výše zůstává nezměněna. Výše darů není omezena, ale je omezena celková částka, kterou lze z rozpočtu na dary stanovit. Celková výše darů může činit nejvýše 15 % z přídělu fondu na příslušný rok. Nevyčerpanou část limitu lze převést do příštího roku pro stejný účel, a to nad stanovený limit.

Dar lze poskytnout

- Za mimořádnou aktivitu ve prospěch organizační složky státu nebo příspěvkové organizace a za aktivitu humanitárního a sociálního charakteru, která nesouvisí s plněním úkolů vyplývajících z pracovní smlouvy.
- Jedná se např. o odměny bezpříspěvkovým dárcům krve, za dobrovolnou práci s dětmi, za osobní pomoc při živelních pohromách apod. Lze je poskytovat i jiným fyzickým osobám, cizím státním příslušníkům.
- Při pracovních výročí 20 let a každých 5 let výkonu práce u zaměstnavatele. Do pracovního výročí lze započítat i práci konanou u jiného zaměstnavatele, ale ne konanou mimo pracovní poměr.

Lze stanovit podmínku, že zaměstnanec současně musí u zaměstnavatele odpracovat 5 let. Pokud se další podmínka stanoví, musí být pro poskytnutí daru splněny obě podmínky.

- Při životních výročích 50 let a každých dalších 5 let věku,

pokud je poskytnut dar peněžní, podléhá dani a odvodům na zdravotní a sociální pojištění. Dar lze poskytnout jak zaměstnancům, tak i bývalým zaměstnancům (důchodcům).

- Při prvním **přiznání** starobního nebo invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně.
Den, kdy byl důchod přiznán.
- Dary lze poskytovat též jiným fyzickým osobám nebo příspěvkovým organizacím postiženým živelní pohromou, ekologickou nebo průmyslovou havárií na územích, na kterých byl vyhlášen nouzový stav. Na tyto dary se nevztahuje omezení přídělu 15% z celkového přídělu.

Do způsobu čerpání je účelné zahrnout:

- k jakým příležitostem dar poskytneme;
- stanovit maximální částku daru k jednotlivým plněním.

Upozornění: Příležitosti k poskytování darů nelze rozšiřovat. Nelze poskytnout dar za mimořádnou aktivitu plošně, nelze z FKSP poskytovat dary k Vánocům, k narození dítěte, jako svatební dary apod.

Daňový režim

Dani z příjmů nepodléhá pouze nepeněžní dar do 2000,- Kč, peněžní dar dani podléhá vždy.
Upozornění: Odvody na pojistné se hradí z rozpočtových prostředků.

§ 14 a Jiné úhrady z fondu
Z fondu lze hradit pořízení smuteční kytice nebo smutečního věnce v případě úmrtí zaměstnance

Zákonná ustanovení související s vyhláškou č.114/2002Sb., o FKSP, v platném znění

- zákoník práce
- zákon č. 2/1991 Sb., o kolektivním vyjednávání, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a státní politiku v zaměstnanosti, v platném znění
- zákon č. 550/1991 Sb., o všeobecném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č.170/1990 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů
- nařízení vlády č.495/2001 Sb., kterým se stanoví rozsah a bližší podmínky poskytování osobních ochranných pracovních prostředků a mycích, čistících a desinfekčních prostředků.

Mgr. M. Seidlová
6.1. 2020